



*Etnedal kommune*

# **Kommunestruktur i Valdres 2015**

## **Etnedalsutvalget**

**Rapport: Etnedal som egen kommune**

23.02.2016

---

## Innhold

<b>1.</b>	<b>INNLEDNING</b>	<b>3</b>
1.1	BAKGRUNN	3
1.2	MANDAT	3
1.3	AVGRENSNINGER	3
<b>2</b>	<b>RAMMEBETINGELSER</b>	<b>3</b>
2.1	FOLKETALL	3
<b>3</b>	<b>ØKONOMI</b>	<b>4</b>
3.1	ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER	4
3.2	DRIFTSINNTEKTER:	4
3.3	DISPOSISJONSFOND	5
3.4	GJELD	5
<b>4</b>	<b>POLITISK ORGANISERING</b>	<b>5</b>
<b>5</b>	<b>FORVALTNING AV EIERINTERESSER</b>	<b>5</b>
5.1	VOKKS	5
5.2	ANDRE EIERINTERESSER	6
<b>6</b>	<b>TJENESTER ETNEDAL KOMMUNE DRIVER I DAG</b>	<b>6</b>
6.1	NØKKELTALL FRA BUDSJETT 2016 (NETTOTALL):	6
6.2	ETNEDALSUTVALGETS FORSLAG TIL ØKTE INNTEKTER/REDUKSJONER I BUDSJETTET:	7
<b>7</b>	<b>TJENESTER SOM I DAG ER INTERKOMMUNALE</b>	<b>9</b>
<b>8</b>	<b>REGIONALT SAMARBEID</b>	<b>10</b>
<b>9</b>	<b>BEREDSKAP</b>	<b>10</b>
<b>10</b>	<b>KOMMUNEN SOM PÅDRIVER I LOKALSAMFUNNET</b>	<b>11</b>
<b>11</b>	<b>SAMFUNNSMESSIGE KONSEKVENSER</b>	<b>11</b>
<b>12</b>	<b>VURDERINGER</b>	<b>11</b>

## 1. Innledning

### 1.1 Bakgrunn

Alle seks kommunestyre i Valdres fattet vedtak om å utrede kommunestruktur våren 2014. Etnedal kommunestyre vedtok 28.01.16 å sette ned ei politisk arbeidsgruppe for å beskrive alternativet Etnedal som selvstendig kommune. Arbeidsgruppa kalles i denne rapporten «Etnedalsutvalget».

### 1.2 Mandat

Arbeidsgruppa har hatt følgende mandat for arbeidet:

Framskaffe et beslutningsgrunnlag for Etnedal kommunestyre på følgende områder:

- Beskrive Etnedal kommunes evne til å løse oppgaver utenfor en sammenslått Valdres-kommune.
- Beskrive forholdet til tjenester som i dag er interkommunale og regionale.
- Beskrive forvaltning av eierinteresser.
- Gi en kort analyse av de økonomiske forutsetningene Etnedal vil ha som selvstendig kommune og foreslå nødvendige tiltak for å tilpasse driften til de økonomiske rammene.

### 1.3 Avgrensninger

Arbeidsgruppa har begrenset seg til å uttale seg om Etnedal kommune som selvstendig kommune utenfor en sammenslått Valdres-kommune.

Det understrekes innledningsvis at statlige føringer gjør det klart at det i kommunestrukturprosessen ikke er et valg mellom en sammenslått Valdreskommune og Etnedal slik kommunen er i dag. Rapporten er derfor en beskrivelse av hvordan gruppa med sitt beste skjønn vurderer at Etnedal vil kunne løse sine oppgaver som kommune.

## 2 Rammebetingelser

### 2.1 Folketall

Det er utarbeidet en nåsituasjonsrapport for Valdres i utredningsprosessen. Denne sier noe om framskriving av folketallet i de ulike kommunene. Denne rapporten legger til grunn SSBs framskriving av folketallet etter alternativet middels nasjonal vekst.

Etnedalsutvalget legger til grunn at denne framskrivningen av folketallet er for optimistisk for Etnedal. Utvalget er kjent med faktiske forhold, bl.a. tallet på flyktninger i mottak, som gjør at både folketall og alderssammensetning er noe annerledes enn nåsituasjonsrapporten indikerer. Slik situasjonen er nå, ser det i framtida ut til at det blir færre yngre og flere eldre.

---

## 3 Økonomi

### 3.1 Økonomiske rammebetingelser

Til grunn for vurderingen av de framtidige økonomiske rammebetingelsene ligger Etnedal kommunes økonomiplan (vedtatt i kommunestyret sak 125/15) og KS sin fortolkning av det nye inntektssystemet for kommunene som skal vedtas våren 2016. Et av kriteriene er at Etnedal blir kategorisert som "frivillig" liten kommune med mindre statlige overføringer.

Det ligger i Etnedal kommunes økonomiplan at driftsnivået må ned 6 millioner i forhold til i dag. Dette som følge av bl.a. økte investeringer med påfølgende store låneopptak, svakere skatteinngang osv.

Slik vi så langt har tolket det nye inntektssystemet, vil Etnedal som selvstendig kommune få mellom 2,4 og 5,9 millioner mindre enn i dag i overføringer fra staten. Selv om det nye inntektssystemet ikke er vedtatt, fører den nasjonale økonomiske situasjonen til at kommunene må forvente lavere statlige overføringer enn i dag.

Et lavere folketall betyr også lavere statlige overføringer.

På bakgrunn av disse tre faktorene vurderer Etnedalsutvalget at kommunen kan ha 10 millioner mindre til disposisjon hvert år enn vi har nå, uten andre endringer i inntekter.

### 3.2 Driftsinntekter:

Regnskap 2015:

Brukerbetalinger	4 974 076,-
Salgs- og leieinntekter	12 014 624,-
Overføringer med krav til motytelse	14 459 835
Rammetilskudd	72 637 644,-
Andre statlige overføringer	12 857 660,-
Andre overføringer	1 369 328,-
Skatt på inntekt og formue	24 753 617,-
Eiendomsskatt	6 735 194,-
<b>Sum driftsinntekter</b>	<b>149 801 979,-</b>

Utbytte fra VOKKS var i 2015 på 2,5 millioner kroner.

### 3.3 Disposisjonsfond

Utvikling disposisjonsfond siste 10 år:

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
7,4	10	13	16,4	16,6	15,5	15,1	18,5	30,8	32,7

Pr 01.01.2015 var Etnedal kommunes disposisjonsfond 32,7. Det forventes at disposisjonsfondet styrkes ytterligere med 8 – 10 millioner kroner ut fra foreløpige regnskapstall for 2015. Avsetningen er i hovedsak knyttet til tilskudd for flyktninger.

Deler av disposisjonsfond kan brukes for å redusere lånebehovet.

### 3.4 Gjeld

Utvikling av gjeld siste 10 år:

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
22,1	20,6	18,8	20	23,8	42	59,5	61	62,1	67,2

Etnedal kommunes langsiktige gjeld er på 67,2 millioner kroner. Med utgangspunkt i vedtatt investeringsbudsjett for 2016, vil gjelden øke til ca 98 millioner kroner.

Etnedal kommunes finansutgifter var i 2015 på 4 426 651 kroner.

Etnedalsutvalget ser at investeringsnivået må ned på et lavere nivå enn det har vært de siste årene. Kommunen må begrense låneopptaket.

## 4 Politisk organisering

Politisk organisering av Etnedal kommune vil bli som i dag.

## 5 Forvaltning av eierinteresser

### 5.1 VOKKS

Eierskapet i Vokks blir ikke endret fra i dag.

Utvalget ser det som viktig for beredskap og lokale arbeidsplasser at selskapet har en desentralisert struktur som i dag.

## 5.2 Andre eierinteresser

Etnedal kommune eier Etnedal Næringsbygg AS sammen med Etnedal Sparebank. Dette gir et kraftfullt virkemiddel overfor næringslivet i Etnedal og det er viktig å videreføre dette selskapet.

Liste over næringsbyggene:

- Varig-bygget (Haugen Tre)
- Fagernes Kjøtt-bygget
- Bensinstasjon-bygget

## 6 Tjenester Etnedal kommune driver i dag

### 6.1 Nøkkeltall fra budsjett 2016 (nettotall):

	Stillinger	Årsramme	Tjenesteområder
Administrativ ledelse og fellesfunksjoner	14	19 329 900	Politisk styring, valg, kontrollutvalg og revisjon, adm. ledelse, overføring til VNK, SKO, bedriftshelse, eldreråd, kirkelig fellesråd, kirkegårder, nærmiljøsentral, næringskoordinator, næringsfond, personal- og servicefunksjoner, IKT, PPT, Flyktningtjeneste, integreringskoordinator og voksenopplæring
Kultur	5,51	2 711 800	Ungdomsråd, ungdomsklubb, den kulturelle skolesekken og -spaserstokken, Etnedal Extreme, Musikk- og kulturskolen, ulike priser, bibliotek, overføring til museer, Hall, kulturadministrasjon, kulturmidler, 17. mai, Etnedalsdagane, samfunnshuset, andre kulturaktiviteter
Etnedal skule	28,68	17 656 400	Grunnskole, Skolelokaler, skoleskyss, SFO, voksenopplæring (mottak)
Barnehage	18,1	8 563 700	Eventyrskogen og Bergsbakken, førskolelokaler, styrket tilbud til førskolebarn, skyss, redusert foreldrebetaling
Helse og omsorg	40,07	32 553 600	Helsestasjon barn, ungdom og mottak, skolehelsetjeneste, helserådgiver vgs, fysioterapi barn og unge, barnevern, Kirkevoll, arbeids- og aktiviseringstilbud for funk.hemma, Psykiatri aktivisering, Dagsenter demente, tiltak for funk.hemma, trygghetsalarmer, støttekontakt, matombringing, omsorg i institusjon, fysio- og ergoterapi i institusjon, psyk. Sykepleie, hjemmesykepleie, hjemmehjelp, avlastningsordning utenfor inst., andre hjemmetjenester, BPA, jordmortjeneste, legetjeneste, legevakt, VLMS, fysioterapi, ergoterapi, administrasjon, Etnedal aktiv,

## Kommunereformen i Valdres – Etnedal som egen kommune

Etnedalsheimen	24,38	15 761 000	Kjøkken hjemmeboende, vaskeri hjemmeboende, omsorg i institusjon, kjøkken institusjon, vaskeri institusjon, lokaler
Plan og næring	20,87	5 460 900	Eiendomsskatt, plansaksbehandling, bygge- og delingssaker, kart og oppmåling, adresseringsprosjekt, næringsbygg (utleiedel og brannstasjon), Næringsarealer, landbruk, landbruksvikarer, miljøvernadm, fiske- og viltforvaltning, viltfond, friluftsliv/naturvern, feievesen, brannforebyggende arbeid, nødnett, brannvern, maskinpark, utestab, private veger, kommunale veger, veglys, grøntanlegg, vannforsyning, renseanlegg/kloakk, fakt. VKR
NAV		2 737 000	Administrasjon, tiltak mot rusmiddel, kvalifiseringsprogrammet, økonomisk sosialhjelp
Kommunale bygg		5 774 700	Eiendomsforvaltning, kommunehus, renhold, lagerbygg, førskolelokaler, skolelokaler, institusjonslokaler, utleieboliger, omsorgsboliger, Kirkevøll, boliger til psykiatri, boliger flyktninger, hall, energi kommunale bygg og energi veglys.

### 6.2 Etnedalsutvalgets forslag til økte inntekter/reduksjoner i budsjettet:

Dersom Etnedal kommune skal drive tjenester med 10 millioner mindre til disposisjon enn i dag, må det gjennomføres store kutt. Etnedalsutvalget har sett på hvilke konsekvenser dette kan få. Tabellen nedenfor må sees som et eksempel på kutt som kan gjennomføres. Målet med å synliggjøre dette er å beskrive mest mulig konkret hvordan en ser for seg framtida.

Enhet	Forslag reduksjon	Kommentarer
Administrativ ledelse og fellesfunksjoner	2 millioner	Det må gås grundig igjennom hva som er helt nødvendig i organisasjonen. Alle oppgaver som ikke er helt nødvendig må kuttes.
Kultur	0,5 millioner	Tiltak det kan prioriteres mellom er Etnedal Extreme, 17.mai, husleie i hallen, tilskudd til dirigentressurs for kor og korps, ulike priser, kulturmidler, Den Kulturelle Skolesekken og – spaserstokken, og andre tilbud som ikke er lovpålagt.

Etnedal skule	2 millioner	Det blir færre elever, noe som overordna sett vil medføre redusert bemanningsbehov. Det må sees på muligheten for å ta ressurser fra alle nivåer, særlig administrasjon og andre ressurser som ikke er retta direkte mot elever. Utviklingen i folketall kan også føre til at klasser må slås sammen.
Barnehage	0,5 millioner	Etnedalsutvalget ser for seg at Bergsbakken barnehage ikke har grunnlag for videre drift på grunn av et lavt barnetall. Det måp organiseres et skystilbud for barn fra Bergsbakken barnehage.
Helse og omsorg og Etnedalsheimen	3,5 millioner	<p>Det er foretatt en omorganisering mellom Helse og omsorg og Etnedalsheimen. <i>Omsorg og rehabilitering</i> blir enheten som skal yte institusjonstjenester og hjemmebaserte tjenester, mens <i>Familie og helse</i> organiserer de øvrige helsetjenestene. Denne omorganiseringen skal føre til strukturrasjonalisering for å få bedre tjenesteflyt for brukerne. Dette er innarbeidet i økonomiplanen. Ytterligere kutt må gjennomføres for å oppnå besparelser. Tjenester som kan vurderes er de forebyggende tjenestene (fysio, helsestasjon, friskliv), matombringning o.l. Det er også mulig å vurdere om Etnedal skal ha legekontor på Bruflat eller samarbeide med en annen kommune. Kjøkkenet på heimen kan også vurderes.</p> <p>Kommunestyret bør på nytt se på saken om å redusere antall rom på heimen med 4 og erstatte disse med 4 omsorgsleiligheter med heldøgns bemanning, og slik tilføre et trinn på omsorgstrappa. Dette henger sammen med at det blir frigjort arealer fra det nye helsehuset står ferdig.</p>
Plan og næring	1 million	Her ligger mange funksjoner som skaper utvikling i kommunen, og det bør ikke kuttes i disse. Det kan blant annet være mulig å privatisere kommunale veger. Det kan også være mulig å øke betalingsattsene innenfor sjølkostområdene. Det kan ligge et potensial i å utnytte infrastrukturen i sentrum bedre.
NAV	0,2 millioner	Gjennom bedre arbeid med bl.a. flyktninger, kan stønadsbudsjettet reduseres.
Kommunale bygg	0,3 millioner	Det bør sees på om den kommunale bygningsmassen kan reduseres ved salg eller kondemneres for slik å spare driftsutgifter.



Overordna sett kan nedskjæringene løses ved naturlig avgang av personale. Kommunen vil likevel være avhengig av å ha rett kompetanse på rett plass. Kommunen kan ikke gå ut med en ansattgaranti.

## 7 Tjenester som i dag er interkommunale

Dersom kommunestrukturen for regionen blir endret fra i dag, må det forhandles om hvordan det interkommunale samarbeidet skal omorganiseres.

I kommunestruktur-forhandlingene har Vang kommune gjort det klart at de ønsker å forbli selvstendig kommune. Dersom Etnedal kommune også blir selvstendig kommune, vil våre to kommuner stille sterkere i forhandlinger med en stor Valdreskommune om interkommunalt samarbeid.

Etnedal vil ha mulighet til å inngå interkommunalt samarbeid med både Valdres og Land.

Tjeneste	Budsjett 2016	Andel Etnedal	Kommentar
PP-tjeneste, logoped	8 150 000	1 401 000	
Jordmortjeneste	2 133 000	164 000	
Legevakt	11 964 000	1 196 000	
NAV	13 832 000	1 065 000	
Barnevern	8 510 000	961 000	4 kommuner (NAK, SAK, EK, ØSK)
Intermediæravdeling	21 938 000	2 142 000	
Brannforebyggende	1 680 000	120 000	
Valdres GIS	2 953 000	227 000	
Felles innkjøp	747 000	58 000	
Felles forsikringsinnkjøp	8 470 000	650 000	
IKT Valdres IKS		2 456 000	
Skatteoppkrever	3 768 000	290 000	
Valdres kommunale renovasjon IKS		Sjølkost	
Kommunerevisjon IKS		363.390	
Flyktningtjeneste		854 200	Kjøper tjenester av Sør-Aurdal kommune
Introduksjonsprogram		1 039 900	Kjøper tjenester av Sør-Aurdal kommune

---

De interkommunale tjenestene er i utgangspunktet opprettet fordi kommunene er for små til å drive dem selv. Det er lite aktuelt for Etnedal å opprette disse tjenestene og funksjonene som selvstendig kommune, fordi tjenestene vil bli for sårbare. Etnedalsutvalget ser det hensiktsmessig å fortsette med interkommunal organisering av de samme tjenestene som vi har i dag. Sammen med Vang kommune kan Etnedal stille sterkere i forhandlinger om å drifte dem i samarbeid med en større Valdreskommune. Utgangspunktet er at Etnedalsutvalget heller ønsker interkommunalt samarbeid enn å kjøpe tjenestene av en storkommune.

## 8 Regionalt samarbeid

Det er flere regionale samarbeidsorganer Etnedal kommune bidrar økonomisk i eller er medeier i:

Tjeneste	Andel Etnedal	Kommentar
Valdres Natur- og Kulturpark (VNK)	354 000	Her inngår en andel av overføring til VNH
Visit Valdres	100 000	
Valdres Næringshage AS		Får totalt 500 000 gjennom de 6 kommunenes overføring til VNK
Valdresmusea	53 300	
Karrieresenteret	19 000	Kommunene finansierer 1/3 til sammen og Oppland fylkeskommune finansierer 2/3
Valdres Kompetansevekst	0	Eid av kommunene i Valdres og Oppland fylkeskommune

Etnedalsutvalget har ønske om å fortsette med regionalt samarbeid på de områdene vi har det i dag. Vi vil være med på en diskusjon om hensiktsmessig organisering av disse tiltakene.

## 9 Beredskap

Kommunen må opprettholde beredskapen på det nivået vi har i dag.

Etnedalsutvalget ser utfordringer med dette i forhold til vår betydelige hyttebefolkning samtidig som folketallet går ned. Vi klarer ikke opprettholde et høyt nok beredskapsnivå på egenhånd og må søke samarbeid med andre om dette.

## 10 Kommunen som pådriver i lokalsamfunnet

Som selvstendig kommune, vil vi ha fordelene med nærhet til kommuneadministrasjonen.

Næringskoordinator er en funksjon kommunen bør bestrebe seg på å opprettholde. Ideelt sett bør stillingen være sjølfinsierende ved at den skaper vekst i næringslivet. Etnedalsutvalget mener kommunen i framtida må utnytte alle muligheter for å skaffe prosjektmidler der de finnes for å få til utvikling.

Kommunen må ta en rolle som pådriver for å skape tro på framtida i Etnedal.

Samarbeid med lag og foreninger – opprettholde dugnadsånden.

## 11 Samfunnsmessige konsekvenser

- Liten og oversiktlig organisasjon.
- Demokratiet preges av kort avstand mellom innbyggere og lokale beslutningstakere.
- Herre i eget hus
- Å ha et levende sentrum

Etnedalsutvalget ser at utfordringene framover i høy grad er knyttet til svakere kommuneøkonomi. Tjenestene blir sårbare, og det blir utfordrende å gi et kvalitativt godt tjenestetilbud. Tilbud som betyr noe for folk som skal velge bosted, som kultur- og fritidsaktiviteter må vurderes opp mot nødvendige helse- omsorgs- og opplæringstjenester når midlene skal fordeles.

## 12 Vurderinger

Etnedalsutvalget legger til grunn at kommunen vil få 10 millioner mindre til disposisjon enn nå. Det er mulig å øke inntektene ved å øke eiendomsskatten som nå er på 4 promille opp til 7 promille. En vesentlig faktor i beregning av eiendomsskatten er også takseringsgrunnlaget. En retaksering kan gjennomføres hvert 10. år. For Etnedals vedkommende kan en retaksering tidligst gjennomføres i 2020. Det ligger et stort inntekspotensial her.

Det er på det nåværende tidspunkt svært lite som kan indikere hvordan tjenester skal drives i en sammenslått kommune. Alle tjenester må etableres på nytt.

Det er viktig å understreke at Etnedal ikke står overfor et valg mellom en sammenslått Valdreskommune og Etnedal slik kommunen ser ut i dag. Etnedalsutvalget har med sitt beste skjønn gitt sine vurderinger av hva som vil bli realiteten i en selvstendig kommune, og forsøkt å beskrive dette så objektivt som mulig.

---

Etnedal 25. februar 2016

-----  
Asmund Wold (KrF), leder

-----  
Tove G. Haugen (AP)

-----  
Jon Olav Espeliødegård (SP)

-----  
Syver Thon (V)

-----  
Øyvind Rust (H)

-----  
Erling Haug, tillitsvalgt